

Llibre de Sinera.

XXIV

Quan la llum pujada des del fons del mar
a llevant comença just a tremolar,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Quan per la muntanya que tanca el ponent
el falcó s'endua la claror del cel,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Mentre bleixa l'aire malalt de la nit
i boques de fosca fressen als camins,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Quan la pluja porta l'olor de la pols
de les fulles aspres dels llunyans alocs,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Quan el vent es parla en la solitud
dels meus morts que riuen d'estar sempre
junts,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

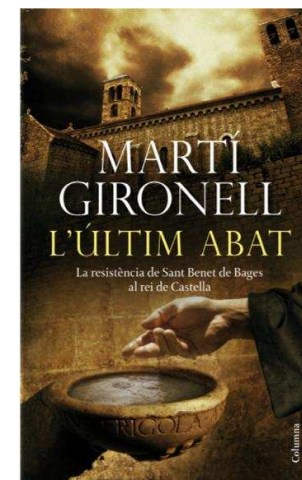
Mentre m'envelleixo en el llarg esforç
de passar la rella damunt els records,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Quan l'estiu ajaça per tot l'adormit
camp l'ample silenci que estenen els grills,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Mentre comprenien savis dits de cec
com l'hivern despulla la son dels sarments,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.
Quan la desbocada força dels cavalls
de l'aiguat de sobte baixa pels rials,
he mirat aquesta terra,
he mirat aquesta terra.

Club de lectura

L'Últim abat de Martí Gironell

Club de Lectura A i B
Dimecres 30 octubre a
2/4 de 7 de la tarda.

Amb la presència de l'autor.

**Acte amb la col·laboració de la
Institució de les Lletres
Catalanes.**

BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS

Qui sóc i perquè escric

Vaig començar a escriure l'estiu del 2002, ara fa deu anys. I ho vaig fer a Bombai. Hi vaig passar un mes col·laborant amb una ONG índia que treballa amb nens que tenen sida i amb les seves mares, que són prostitutes. Vaig viure, veure, sentir, conèixer, aprendre tantes coses que no volia que se m'escapés res del que havia estat testimoni. Per això, cada vespre abans d'anar-me'n a dormir, escrivia en un diari totes les experiències i sensacions que m'havien sorprès. Quan vaig tornar, tenia ganes de compartir totes aquelles vivències i parlant parlant amb un amic editor em va oferir la possibilitat de donar-los forma de llibre. I així va ser com va néixer *La ciutat dels somriures. Històries de supervivència a Bombai*, publicat a Cossetània Edicions. Aquella publicació va tenir dos objectius. Un, posar ordre i, com us deia, compartir-ho amb els lectors. I l'altre, que tots els beneficis de la venda del llibre se n'anessin cap a Bombai.

Que l'aventura d'escriure i publicar funcionés, em va esperonar a tirar endavant una idea que feia anys que em rondava pel cap: novel·lar l'època en què a Besalú, el meu poble, es va aixecar el conegut pont romànic. Sabia que em posava en un terreny espinós, pantanós, desconegut i potser fins i tot inhòspit. Per què? Perquè hi arribava des d'un àmbit —el periodístic— i d'un sector —el mediàtic, jo treballava a la ràdio i a la televisió— que no sé per què no estan ni ben vistos ni acceptats en la literatura. Una realitat que encara ara no entenc però que ja no m'amoina. Crec que hem de reivindicar que tothom que tingui una bona història per explicar té dret a escriure-la i compartir-la amb qui la vulgui conèixer. Sempre que hi hagi un editor disposat a posar-la en circulació...

Total que em vaig capbussar en l'apassionant món de la literatura, un món del qual si quan estudiava BUP, COU o a la Universitat m'haguessin dit que en formaria part no m'ho hauria cregut mai, perquè, a mi, llegir i escriure no em deien ben res, al contrari, com que sempre ho havies de fer per força (a l'escola o a l'institut), li agafaves mania. Per això vaig optar per altres vies de comunicació amb la gent: la ràdio i després la televisió. El que passa és que en mig de tot plegat va sorgir aquesta necessitat més íntima d'explicar, de comunicar certes coses que només et dona l'escriptura. Quan vaig veure i comprovar que a través de la paraula escrita era capaç de traslladar el lector a espais en el temps i de fer-li viure i sentir un munt de sensacions que difícilment experimentarien d'una altra manera, no vaig dubtar gens a continuar abonant aquest terreny. I són els lectors qui m'hi fan sentir còmode.

Qui era el pare Pere Frigola?

Va ser el darrer abat que va tenir Sant Pere de Bages i que va morir l'any 1576. Era un home que no tenia manies ni miraments i si havia de posar algú a l'escarni públic i lligar-lo al costell, doncs ho feia. Era un personatge molt característic del qual, paradoxalment, se'n sap molt poc. És un dels abats que ha passat a la història de Sant Benet perquè va fer brillar el monestir aixecant-lo de les cendres de la misèria econòmica i moral en les que estava ensorrat. [...]

En els altres llibres que has escrit s'ha evidenciat que com a escriptor no t'atures mai en la simple recreació dels fets històrics, sinó que les teves novel·les estan trufades d'infinat de detalls. Passa el mateix en aquesta darrera?

Efectivament. Vull que el lector es capbussi en el text i es fixi en tot el que s'hi explica perquè *L'últim abat* és una novel·la que està plena de detalls. Jo això ho cuido molt, des del llenguatge i les expressions fins a la gastronomia i el menjar descrit, perquè penso que és un bon vehicle a través del qual puc fer viatjar en la història: moments, rituals, diàlegs àgils i vius, moments i personatges històrics determinats. Tot plegat és un tot. És una novel·la molt coral.

Al llarg d'aquest darrer any els lectors t'hem anat seguint a mesura que has escrit el llibre, a través del blog que vas obrir amb aquesta finalitat. Aquesta ha estat una manera d'enllepolir el públic?

Estic molt content perquè després de cinc novel·les publicades, m'adono que tinc un públic que em va seguint. Obrir el blog ha estat una manera de compartir amb els lectors tot el que he anat fent i que ells també siguin participants de l'evolució de la feina. N'estic molt content. Tot i això, sempre cal seguir picant pedra i seguir treballant i escrivint amb ganes i amb il·lusió com fins ara.

me a tancar durant un any en una antiga cel·la monàstica, que ara és una habitació normal i corrent, per fer la novel·la del pare Frigola. [...]

I finalment has estat tot un any visquent al monestir?

No hi he anat a viure però durant deu mesos he entrat i sortit del monestir com si fos casa meva. Això m'ha permès treballar des d'allà, amb tot el silenci i tots els recursos que pogués necessitar. També he pogut parlar amb gent de la comarca que m'han posat sobre la pista de tradicions d'aquella època, de conèixer la idiosincràsia de la gent i del Pla del Bages. Viure a Sant Benet ha estat un privilegi perquè m'ha permès escriure des de l'escenari en el qual passa l'acció de la novel·la i més, tractant-se de novel·la històrica. Ho dic de debò, ha estat una experiència tan increïble que encara ara me'n faig creus que ho hagi pogut fer.

Creus que sense instal·lar-te al monestir de Sant Benet hauries pogut portar a terme la novel·la igualment?

Segurament hauria escrit la història del pare Frigola igualment, però estic segur que el resultat final hauria sigut molt diferent. El fet de viure al monestir ha aportat el valor afegit d'haver pogut trepitjar el territori, enfilar-me fins a les Brucardes, cap a l'ermita de Sant Valentí, seguir el recorregut del riu Llobregat, conèixer la geografia, els noms, la gent, les tradicions, les ermites, les llegendes, perquè tot això també hi és a la novel·la. Està clar que si hagués volgut, consultant algunes webs i entrant en alguns arxius a remenar papers també me n'hauria pogut sortir però és clar, no és el mateix. Tancar l'ordinador, baixar unes escales de cargol i plantar-me al mig del claustre de Sant Benet de Bages, amb els còdols que va fer portar del riu Llobregat el mateix pare Frigola, mirar-me i remirar-me i avui veure'ls diferents, demà d'una altra manera i demà passat d'una altra, tots els motius que hi ha als capitells, entrar dins el celler i imaginar-me coses, passar pel passadís que donava accés a la presó i imaginar què podia passar allà dins... Tot això es pot llegir a la novel·la.

Són ells també qui amb les seves observacions en els clubs de lectura – trobades impagables amb els que et llegeixen– modelen i perfilen el teu estil i la teva manera d'escriure.

Per mi escriure és com un ofici en què en cada novel·la

procuro fer-ho millor. N'aprenc, i encara que cada personatge, cada història, em demani una feina diferent, això m'enriqueix per les que han de venir. En el meu cas, el fet de recuperar moments i personatges de la nostra història m'ha permès conèixer i aprofundir en el nostre passat comú i posar l'accent, el focus, en homes i dones que amb la seva trajectòria també han contribuït a forjar el nostre caràcter i el nostre imaginari col·lectiu. Com que no han tingut cap capítol –i de vegades ni una ratlla– als llibres d'història em ve molt de gust reivindicar-los, defensar-los i sovint donar-los a conèixer al lector a través d'una novel·la. Una novel·la que suposi una aventura, una descoberta que al mateix temps l'engresqui a continuar descobrint i llegint. I poder-ho fer és un privilegi. Gràcies a tots els que ho fan possible.

Text inèdit de l'autor (novembre 2012)

Actualitat literària sobre Martí Gironell a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

<<http://lletra.uoc.edu/ca/autor/marti-gironell>>

Llibres publicats

Novel·la

El pont dels jueus. Barcelona : Columna, 2007

La Venjança del bandoler. Barcelona : Columna, 2008

L'Arqueòleg. Barcelona : Columna, 2010

L'Últim abat. Barcelona : Columna, 2012

Descripció i viatges

La ciutat dels somriures : històries de supervivència a Bombai. Valls : Cossetània, 2005

La cuina del pont dels jueus. Barcelona : Columna, 2009

Premis literaris

Néstor Lujan de novel·la històrica, 2008: *La Venjança del bandoler*

L'Últim abat

Des que Martí Gironell va deixar de ser la cara dels informatius cap de setmana de TV3 per endinsar-se en la ficció, la seva especialitat ha estat la novel·la històrica i sembla que el gir professional li ha sortit força bé. Aquest cop li ha tocat al monestir de Sant Benet del Bages i la seva resistència a Castella durant l'època medieval ésser el pilar d'una narració on, com era d'esperar, l'episodi històric és una simple excusa per novel·lar uns fets del passat. *L'últim abat*, doncs, no trenca el motlle del gènere literari sinó que en reproduïx els estereotips, però compleix la funció de saciar un lector àvid de coneixements medievals i d'entretenir alhora els més reticents a les classes d'història.

El xoc de competències entre Catalunya i Espanya no és una lluita nova ni actual, sinó que més aviat resulta la cançó de l'enfadós que es va repetint al llarg del temps. Al segle XVI, l'abat de Sant Benet del Bages es va convertir en el protagonista del conflicte i es va veure obligat a enfrontar-se als poders eclesiàstics de Castella i Valladolid per defensar la seva autonomia. Al capdavant del combat, Pere Frigola malda per fer front a un cúmulo creixent de maldecaps: conxorxes, traïcions, el malestar del poble davant les càrregues impositives del monestir i un novici que ignora el vot de castedat fan anar de corcoll l'abat de Sant Benet del Bages en una obra on la religió i la política ho aclaparen tot.

La presència permanent de referències històriques, l'ús del llatí en moltes

ocasions i les descripcions substancioses dels escenaris fan de *L'últim abat* una obra densa i lenta però molt ben contextualitzada. La feina de documentació de l'autor és evident des de les primeres pàgines, on també queda palès que Gironell és capaç d'alternar els fets objectius amb la fabulació a través de caracteritzar i humanitzar els personatges. Tot i que els misteris són menors en la trama i la intriga no acaba d'arrencar en cap moment, *L'últim abat* sufraga l'interès històric amb un argument distret i imprimeix l'episodi de Sant Benet del Bages en una realitat ficcionada al món literari.

Fragments de l'entrevista a la web "Núvol, el digital de cultura"

Com va ser que vas decidir-te a escriure *L'últim abat*?

De vegades, estirant un fil en surt un altre i és aquest altre amb el que enfiles l'agulla. Per escriure el meu anterior llibre, *L'arqueòleg*, em vaig haver de documentar molt i vaig haver de remenar molta documentació de l'arxiu de Montserrat. Així vaig saber que Montserrat va absorbir el monestir de Sant Benet de Bages l'any 1576, coincidint amb la mort del darrer abat de Sant Benet, el pare Pere Frigola. A partir d'aquesta documentació vaig veure que el pare Frigola era tot un personatge en majúscules i amb totes les lletres. Vaig veure que la seva història era força peculiar i vaig intuir que al seu darrera hi podia pescar una bona història a partir de la qual bastir l'argument d'una nova novel·la.

Està clar que sempre cal estar atent per si de cas, no?

Sí però és que a més, en aquest cas la casualitat també va jugar el seu paper. Resulta que vaig comentar a l'editorial la idea que portava amb aquesta nova història, però estava tan abocat amb *L'Arqueòleg* que la cosa va quedar en suspens. Però a mitjan mes de gener de 2011, em truca l'editora i em diu que els de Món Sant Benet voldrien parlar amb mi, que a veure si hi podria anar un dia. I tal dit tal fet, un dia, juntament amb l'editora vam anar-hi a dinar i els de Món Sant Benet em proposen anar-